

Olsztyn, dnia 6 października 2015 r.

PS-II.431.4.37.2015.EJ

Pani
Małgorzata Wrońska
Burmistrz Miasta i Gminy Frombork

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390) zespół kontrolujący Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie przeprowadził w dniu 3 sierpnia 2015 r. kontrolę doraźną w Urzędzie Miasta i Gminy we Fromborku w zakresie prawidłowości realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Frombork, w związku z doniesieniami medialnymi o przemoc w rodzinie ze skutkiem śmiertelnym. Kontrolą objęto okres od dnia 2 grudnia 2013 r. do dnia zakończenia kontroli, tj. do dnia 3 sierpnia 2015 r.

Ustalenia kontroli przedstawione zostały w protokole z kontroli podpisanym przez Panią w dniu 27 sierpnia 2015 r. Do protokołu nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Na podstawie przeprowadzonej kontroli, realizacja zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w Gminie Frombork, w zakresie objętym kontrolą, została oceniona **negatywnie**.

W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono, że w ww. rodzinie, w okresie objętym kontrolą, dwukrotnie były podejmowane interwencje w związku z przemocą w rodzinie, w wyniku których zostały wszczęte dwie procedury „Niebieskie Karty” określone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245). Pierwsza z procedur została wszczęta przez przedstawiciela oświaty spoza Gminy Frombork, druga przez przedstawiciela Policji.

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono, że wszczęcie pierwszej z ww. procedur odbyło się z naruszeniem podstawowej i niepodważalnej zasady, jaką należy kierować się w przypadku podejmowania interwencji w związku z przemocą w rodzinie, polegającej na niezwłoczności w działaniu. Stwierdzono, że przedstawiciel oświaty, z uwagi na brak zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie spowodowany jej obawą przed agresją ze strony stosującego przemoc, nie wszczął procedury „Niebieskie Karty” w momencie powzięcia, w toku czynności służbowych, pierwszych informacji o stosowaniu przemocy w rodzinie. Wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” i tym samym wszczęcie procedury nastąpiło dopiero po kolejnym sygnale o przemoc w rodzinie zgłoszonym przez dziecko uczęszczające do placówki, jednocześnie odbyło się bez udziału osoby uprawnionej do reprezentowania jego interesów.

Stwierdzono ponadto, że zarówno Przewodnicząca Zespołu, jak i jego członkowie, realizowali obie procedury „Niebieskie Karty” z rażącym naruszeniem przepisów prawa. Przy realizacji obu procedur przyjęto zasadę pracy w zespole interdyscyplinarnym, który m.in. spotkał się z osobą, co do której istniało podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie oraz z osobą, wobec której istniało podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.

W przypadku obu procedur, osobie, co do której istniało podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, reprezentującej również interes dziecka w przypadku pierwszej procedury, nie zapewniono warunków do rozmowy gwarantujących swobodę wypowiedzi i zapewniających jej bezpieczeństwo.

Stwierdzono, że w przypadku obu procedur, poprzez przyjęcie zasady pracy w zespole, formalnie zachowano interdyscyplinarność, jednakże rzeczywiste działania ograniczono do dwóch podmiotów tj. do Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i Policji. W formularzach „Niebieska Karta - C”, w przypadku obu procedur, Zespół określił plany pomocy, w których ujęto działania wyłącznie dla przedstawicieli ww. podmiotów. Następnie, realizację zaplanowanych

w ramach procedur zadań, Zespół przekazał osobom spoza swojego składu, które nie były uprawnione do podejmowania działań w ramach procedury. Jednocześnie w podejmowanych działaniach, w przypadku pierwszej procedury, Zespół nie uwzględnił udziału przedstawiciela oświaty, który poza faktem, że wszczął procedurę, był osobą właściwą do udzielenia pomocy dziecku.

Stwierdzono również, że indywidualne plany pomocy, obejmujące zadania wyłącznie dla przedstawicieli dwóch ww. podmiotów, były nieadekwatne do sytuacji rodziny i nie uwzględniały jej rzeczywistych potrzeb oraz problemów. Nie określono zadań dla przedstawiciela gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, pomimo, że w rodzinie występował problem alkoholowy. Nie określono zadań dla kuratora sądowego, pomimo, że posiadano informacje, że osoba, wobec której istniało podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie była karana za przestępstwo z użyciem przemocy lub groźby jej użycia oraz, że sąd zastosował wobec niej dozór kuratora. Nie określono zadań dla przedstawiciela ochrony zdrowia, pomimo, że w rodzinie występował problem zdrowotny. W przypadku pierwszej z procedur, nie zaplanowano i nie podjęto żadnych działań pomocowych wobec dziecka, w stosunku do którego istniało podejrzenie, że jest dotknięte przemocą w rodzinie. W przypadku obu procedur realizowane działania ograniczono do monitorowania sytuacji w rodzinie. Ponadto, nie weryfikowano i nie modyfikowano planów pomocy i tym samym nie dostosowywano ich do bieżącej sytuacji i potrzeb rodziny.

Stwierdzono, że nie podjęto wystarczających działań w stosunku do osoby, wobec której istniało podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie. W przypadku pierwszej procedury, pomimo posiadania informacji, że ww. osoba nadużywa alkoholu i przerwała leczenie odwykowe, nie skierowano jej do gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Stwierdzono ponadto, że formularze „Niebieska Karta - D” wypełnione zostały nierzetelnie, tj. w przypadku obu procedur, w ww. formularzach nie wskazano żadnego z działań do podjęcia w stosunku do ww. osoby, a w przypadku drugiej procedury, w formularzu zawarto zapis, że nie ustalono, czy nadużywa alkoholu, ani czy był kiedykolwiek poddany leczeniu odwykowemu, pomimo, że takie informacje Zespół uzyskał podczas realizacji pierwszej procedury.

W obu przypadkach procedury „Niebieskie Karty” zostały zakończone, pomimo niedopełnienia obowiązków wynikających z przepisów prawa i braku przesłanek dotyczących przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie.

Stwierdzone w wyniku kontroli nieprawidłowości skutkowały niezapewnieniem rodzinie dotkniętej przemocą skutecznych działań pomocowych adekwatnych do potrzeb i problemów w niej występujących oraz niezapewnieniem osobom dotkniętym przemocą ochrony przed dalszym krzywdzeniem. Należy stwierdzić, że zespół interdyscyplinarny nie spełnił swojej roli, gdyż pominięcie w działaniach możliwych i dostępnych prawnie form pomocy, pozostających w kompetencjach różnych podmiotów, uniemożliwiło skuteczne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Odpowiedzialnymi za ww. nieprawidłowości są Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz przedstawiciel oświaty spoza Gminy Frombork.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, działając w oparciu o art. 128 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 163 ze zm.) w związku z art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390), wnoszę o podjęcie stosownych działań mających na celu ich wyeliminowanie poprzez realizację następujących zaleceń:

1. Podjąć działania w celu przestrzegania, przez przedstawicieli podmiotów wymienionych w art. 9d ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, obowiązku wszczynania procedury „Niebieskie Karty” w przypadku powzięcia przez nich, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny, niezależnie od zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie, zgodnie z art. 9d ust. 1 ww. ustawy.

2. Podjąć działania w celu przestrzegania, przez przedstawicieli podmiotów wymienionych w art. 9d ust. 2 ww. ustawy, obowiązku obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego przy podejmowaniu działań w ramach procedury „Niebieskie Karty” w przypadku, gdy osobą, co do której istniało podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie jest dziecko, zgodnie z § 5 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.
3. Zapewniać osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, warunki do rozmowy gwarantujące swobodę wypowiedzi i poszanowanie godności oraz zapewniające jej bezpieczeństwo, zgodnie z § 4 ww. rozporządzenia.
4. Realizować procedurę „Niebieskie Karty” interdyscyplinarnie, z uwzględnieniem potrzeb i problemów rodzin dotkniętych przemocą w indywidualnych przypadkach, mając na uwadze zapisy art. 9a ust. 10, 11, 14 i art. 9b ww. ustawy.
5. Opracowywać indywidualny plan pomocy dla osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, i jej rodziny, z uwzględnieniem sytuacji i potrzeb rodziny oraz występujących problemów, ze wskazaniem propozycji działań pomocowych do zrealizowania dla przedstawicieli wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację procedury, zgodnie z § 16 ust. 2 ww. rozporządzenia.
W zależności od zmieniających się potrzeb i sytuacji rodziny, dokonywać niezbędnych zmian w indywidualnym planie pomocy, zgodnie z § 16 ust. 3 ww. aktu prawnego.
6. Planować i podejmować, w ramach procedury „Niebieskie Karty”, działania pomocowe wobec dziecka, co do którego istnieje podejrzenie, że doświadcza przemocy w rodzinie, zgodnie z ww. rozporządzeniem z jednoczesnym udokumentowaniem ich realizacji, zgodnie z § 10 ust. 1 ww. aktu prawnego.
7. W przypadku, gdy osoba, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, nadużywa alkoholu, kierować ww. osobę do gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, zgodnie z § 17 ust. 4 ww. rozporządzenia.
8. Wypełniać formularz „Niebieska Karta - D” w sposób rzetelny, odzwierciedlający stan faktyczny i posiadane informacje. W formularzu „Niebieska Karta - D” zawierać propozycje działań do podjęcia w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.
9. Kończyć procedurę „Niebieskie Karty” po podjęciu działań określonych ww. rozporządzeniem, z uwzględnieniem przesłanek wskazanych w § 18 ust. 1 ww. aktu prawnego.

Na podstawie art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w związku z art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie zaleceń zawartych w wystąpieniu.

Jednocześnie proszę o powiadomienie o sposobie realizacji zaleceń w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Z up. WOJEWODY WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Wanda Szułca Kicińska
Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej
Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego
w Olsztynie